

der ikke betales Indfæstning, er jo aabenbart ogsaa et stort Fortrin ved Forpagtningen fremfor Fæstet. Ogsaa til Indfæstningen knytter der sig betydelige Ulemper; den skal betales forud, og ved Forudbetalingen berøves Fæsteren Driftscapitalen, og det bliver farligt, forsaavidt den tildeels betales for den usikre Livstid. Jeg kan derfor ingenlunde dele den Anskuelse, at Forpagtningsforholdet skulde være mindre heldigt end Fæsteforholdet. Jeg foretrækker ganske vist, at Fæstegodset gaaer over til Selveiendom, men naar jeg seer paa den Maade, hvorpaa Resten af Eiendommene er bleven anvendt, saa foretrækker jeg den Anvendelse, der er bleven de 400 bortforpægtede Gaarde til Deel, fremfor den, der er bleven de øvrige 700 bortfæstede til Deel; jeg foretrækker Forpagtning for Livsfæste, og det forekommer mig skadeligt og uheldigt, om man vil forbyde den hensigtsmæssigere Brugsmaade til Fordeel for den mindre hensigtsmæssige. Men medens jeg saaledes ikke deler de Anskuelser, der ere blevene gjorte gjældende af det ærede Mindretal, og heller ikke kan tiltræde det ene Grund, som er bleven gjort gjældende af det ærede Fleertal for at forbyde Forpagtninger paa 50 Aar paa Lehn, Stamhuse og Fideicommissjer, saa overrasker det mig endnu mere, naar jeg seer paa Fleertallets anden Grund. Denne anden Grund er den, som allerede blev anført ved første Behandling, at det ikke tidligere har været tilladt Besidderne af Lehn, Stamhuse og Fideicommissgodser at benytte Forpagtninger paa 50 Aar, og at det saaledes var en ny Ret, man skulde give dem. Hvorledes hænger det da sammen med den Retsstilstand, som findes paa Lehn, Stamhuse og Fideicommissgodser, og som skulde gjøre, at man skulde behandle dem anderledes? Jeg skal i Forbigaaende bemærke, at jeg troer ingenlunde det fra et retligt Standpunkt kan holde Stik, naar man i det Hele vil gjøre en saadan Adskillelse mellem Lehn, Stamhuse og Fideicommissgodser og private Godser. De factiske Forhold kunne maaffee tale noget derfor, men saasnart man kommer ind paa at see Sagen retlig, troer jeg, det vil være meget vanstædigt at opstille en saadan Adskillelse. Men endnu mindre berettiget er det, naar man

nærmere undersøger det, hvorpaa den her baseres. Naar jeg efterseer denne Cancellisfrivelse af 18de Juli 1818, hvorledes forholder det sig saa med det Forbud, der dengang blev nedlagt? Dette Forbud blev ikke nedlagt i Bondestændens Interesse, det var ikke, fordi man vilde flikke Bønderne dette herlige Livsfæste, at man gjorde denne Indskrænkning. Dertilmod det var, fordi man ikke vilde have, at den øieblikkelige Besidder skulde foretage en saadan Disposition til Skade for de senere Arvinger. Saaledes hænger det sammen med det Forbud, der dengang blev givet. Spørgsmaalet er, om Frdn. af 15de Juni 1792 kan anvendes, og saa siges der, „da Forordningen alene viser, at hine lange Forpagtninger, relativt til Bondens Lærv, anses lige med Fæste, fordi de nemlig give en endog længere varende Brugsret end Fæste; men, forsaavidt der er Spørgsmaal om Successorernes Lærv, er det aabenbart, at slige Forpagtninger for en længere Tid end Fæste paa Lovens Maade sætte dem ud af fri Disposition over Forberne“. Det vil saaledes sees, at det paa ingen Maade er af Hensyn til Bondestændens Lærv, men af Hensyn til Successorernes Lærv, at man saaledes har indskrænket Lehns-, Stamhus- og Fideicommissbesidderes Ret, og jeg bestyrkes heri ved at følge den Anvisning, som det ærede Udvalg har været saa god at give mig, nemlig Skrivelsen af 30te Juli 1849, som netop gaaer ud paa det Samme. Denne Skrivelse, der fremkom i Anledning af en Gaard under Gauno, angaaer kun Spørgsmaalet om Forudbetaling, idet der ved en saadan lang Forpagtning var forudbetalt den meget betydelige Sum af 10,000 Rd, og det hedder nu, at dette i Forhold til Lehnet ikke kan erkendes for lovligt; dette har Indenrigsministeriet sagt, og Justitsministeriet har meent det Samme, idet der staaer: „Ogsaa Justitsministeriet er af den Formening, at naar en Lehnbesidder, der kun har en indskrænket og indenfor hans egen Besiddelsestid begrændset Raadighed over Lehnsgodset, ikke vil benytte det til samme hørende Bøndergods paa den sædvanlige og ved Lovgivningen hjemlede Maade, nemlig ved at bortfæste samme, er han uberettiget til at træffe nogen Disposition, hvorved han til Skade for de